

УДК 330:005.942(049.32)

DOI: 10.31359/2411-5584-2019-39-4-168

АКТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ З ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГУ

**Рецензія на навчальний посібник О. С. Марченко «Бізнес-консалтинг».
Харків: Право, 2019. 204 с.**

Навчальний посібник професора О. С. Марченко «Бізнес-консалтинг» є науково-методичним виданням, призначеним для здобувачів вищої освіти, науковців, викладачів, професіональних консультантів і всіх, хто самостійно вивчає різні аспекти, напрями та види бізнес-консалтингу. У посібнику узагальнено сучасні теоретичні та прикладні підходи, принципи та методи ефективної консалтингової діяльності в умовах глобальних економічних перетворень, розвитку економіки знань.

Актуальність навчального видання визначається багатьма чинниками, серед яких слід підкреслити такі:

– по-перше, зростання ролі професійних знань і навичок у забезпеченні ефективності та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, визнання професійних порад і консультацій з економічних, управлінських, фінансових, юридичних та інших питань господарської діяльності з інтелектуальними ресурсами сучасного бізнесу;

– по-друге, динамічний розвиток та сучасні трансформації бізнес-консалтингу як складової сфери ділових послуг, суб'єкти якого є активними агентами національних і міжнародного ринків консалтингових послуг. Зараз бізнес-консалтинг – це індустрія інтелектуальних послуг, яка характеризується інноваційними змінами, що обумовлює необхідність постійного оновлення знань із теоретичних, методичних і практичних аспектів консалтингової діяльності, набуття нових навичок і вмінь ефективного консалтингового обслуговування бізнесу, здійснення інновацій бізнес-консалтингу;

– по-третє, розвиток консалтингового бізнесу, якому притаманні як загальні риси підприємницької діяльності, так і особливості, що відображають його інтелектуальні, сервісні, соціально-етичні характеристики та інноваційну природу. Сучасний бізнес-консалтинг є інноваційним і набуває характеристик глобального інтелектуального бізнесу з надання професійної допомоги національним, зарубіжним, міжнародним і глобальним бізнес-структурам у розв'язанні проблем їх діяльності у різних галузях економіки та країнах світу. Оволодіння сучасними заходами та методами ведення ефективного та конкурентоспроможного бізнесу у сфері бізнес-консалтингу є вимогою сьогодення для суб'єктів консалтингової діяльності;

– по-четверте, донедавна основними літературними джерелами вивчення бізнес-консалтингу були твори іноземних авторів, як правило, відомих консультантів із різних видів консалтингової діяльності: Е. Бейч (E. Beach), П. Блока (P. Block), Р. Джентла (R. Gentle), П. Друкера (P. Drucker), П. Економі (P. Economy), М. Коупа (M. Core), Ф. Кросмана (F. Crossman), Г. Ліппіта (G. Lippitt), Д. Майстера (D. Master), Б. Нельсона (B. Nelson). У теперішній час проблемам консалтингу присвячено праці українських дослідників, серед яких: Н. Амеліна (N. Amelina), В. Верба (V. Verba), К. Клименко (K. Klimenko), І. Спільник (I. Spilnyk), О. Тарануха (O. Taranukha), О. Фурсова (O. Fursova), Ф. Хміль (F. Khmil), Л. Шевченко (L. Shevchenko).

Але особливості українського консалтингу, його зовнішнього середовища, національного ринку консалтингових послуг, чинників і напрямів розвитку не знайшли ще необхідного рівня розкриття у творах вітчизняних дослідників. Існує нагальна потреба в системних економічних дослідженнях бізнес-консалтингу, тенденцій його розвитку в Україні і світі, що повинні бути концептуальною основою як професійного консультування та консалтингового бізнесу, так і навчальних дисциплін із певних напрямів та видів консалтингової діяльності;

– по-п'яте, розуміння професійного консультування як важливої функції фахівців і керівників підприємств, ефективність діяльності яких залежить від

володіння ними знаннями та навичками надання професійних консультацій, проведення ділових бесід, розроблення та впровадження консультаційних проектів формування продуктивних консультант-клієнтських відносин, організація руху знань у межах підприємств, використання послуг зовнішніх консультантів тощо;

– по-шосте, у сучасний період дуже обмеженою є кількість підручників, навчальних посібників та інших навчально-методичних видань із бізнес-консалтингу, що узагальнюють і розкривають нові явища та процеси в цій галузі на національному та світовому рівнях. Це дає підстави для визначення навчального посібника, що рецензується, важливим внеском у освітній процес з підготовки фахівців і професіоналів з економіки та консалтингу.

Загалом, навчальний посібник «Бізнес-консалтинг» є актуальним та має теоретичне і практичне значення як знаннєвий ресурс підготовки закладами вищої освіти фахівців і професіоналів з економічної та консалтингової діяльності, ведення ефективного та конкурентоспроможного консалтингового бізнесу, якісного внутрішнього та зовнішнього консультування суб'єктів господарської діяльності. Важливо підкреслити, що теоретичну основу навчального посібника складають монографії та наукові статті О. С. Марченко, що є узагальненням результатів її багаторічної дослідницької діяльності.

Навчальний посібник містить лекційний матеріал, питання для самоконтролю, тестові завдання, таблиці та схеми, список літератури. Його структура і зміст забезпечують якісну підготовку здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін за спеціальністю «Економіка», спеціалізацією «Бізнес-консалтинг».

Навчальний посібник складається із 3-х розділів, що включають 10 тем, логічна послідовність яких забезпечує всебічне розкриття змісту, функцій, видів, економічного механізму, менеджменту та маркетингу бізнес-консалтингу, принципів організації внутрішнього та зовнішнього консультування.

У першому розділі розглянуто зміст та функції бізнес-консалтингу як ділової послуги та підприємницької діяльності, охарактеризовано внутрішнє та зовнішнє консультування, особливості та організаційні форми консалтингового бізнесу, види консалтингової діяльності, ознаки та типи консалтингових послуг, структуру ринку послуг бізнес-консалтингу, консалтинговий цикл і показники ефективності бізнес-консалтингу. Зокрема, слід указати на авторське визначення бізнес-консалтингу на основі багатовекторного підходу, що поєднує інтелектуальні (професійні), підприємницькі, сервісні, соціально-етичні та процесні характеристики консалтингової діяльності; характеристику власних та вмієних функцій бізнес-консалтингу, його інформаційного, навчального,

соціально-економічних ефектів; розкриття типів консалтингових послуг як послуг консультативного типу та послуг функцій як власних дій та аутсорсингу; характеристику цінності та якості консалтингових послуг; визначення структури, тенденцій розвитку та трансформацій українського ринку послуг бізнес-консалтингу. Розкрито особливості юридичного та міжнародного бізнес-консалтингу. Розглянуто зміст та основні форми юридичного краудсорсингу як напряму цифрової трансформації юридичного бізнесу. У розділі відповідно до стадій консалтингового циклу визначено проміжний та кінцевий результати бізнес-консалтингу, види консалтингового обслуговування: повне, продукує, упроваджувальне; розкрито моделі консультаційного процесу. Обґрунтованим є авторський підхід до визначення інноваційного бізнес-консалтингу та інновацій консалтингової діяльності, ролі бізнес-консалтингу в національних інноваційних системах.

Другий розділ навчального посібника присвячено розкриттю економічного механізму бізнес-консалтингу, характеристиці ресурсів та капіталу суб'єктів консалтингового бізнесу, фінансів, витрат і доходів консалтингової фірми, принципів ціноутворення на консалтингові послуги та форм їх оплати. Слід підкреслити актуальність та обґрунтованість таких складових навчального матеріалу другого розділу, як: характеристика консалтингової фірми як інтелектуальної підприємницької організації сфери послуг, що навчається, особливостей її економічного потенціалу та структури; розкриття виробничої функції та інтелектуального ефекту масштабу бізнес-консалтингу; визначення білінгового годинника консультантів, особливостей оплати їх інтелектуальної праці; розкриття трансакційних витрат бізнес-консалтингу; характеристика інтелектуальної ренти бізнес-консалтингу, структури інтелектуального капіталу консалтингової діяльності.

Метою третього розділу навчального посібника є розкриття основних форм регулювання консалтингової діяльності, принципів менеджменту консалтингової фірми, особливостей її маркетингової діяльності, методів і технологій управління консультаційним процесом. Зокрема, розкрито напрями та форми державного, колективного та договірної регулювання бізнес-консалтингу; визначено принципи менеджменту консалтингової фірми – мережевий принцип, інтеграції знань, забезпечення співпраці консультантів та клієнтів у консультаційному процесі, інтелектуальної безпеки, клієнтоорієнтованості, поєднання управлінської ієрархії та культури творчої інтелектуальної діяльності. Обґрунтованим є авторський підхід до визначення змісту та основних складових консультативного менеджменту, що поєднує управління консульту-

ванням та консультативну функцію менеджерів організацій; характеристики організаційних форм внутрішнього консультування, принципів управління консультативним процесом; визначення завдань маркетингу бізнес-консалтингу, змісту внутрішнього та інтерактивного, формального і неформального маркетингу, особливостей маркетингового комплексу та просування консалтингових послуг.

Таким чином, навчальний посібник професора О. С. Марченко «Бізнес-консалтинг» є комплексним навчальним виданням, що розкриває теоретичні, методичні та практичні аспекти ефективної консалтингової діяльності в умовах сучасних суспільних трансформацій та є орієнтованим на забезпечення високої якості освітнього процесу з підготовки фахівців та професіоналів з консалтингової діяльності.

Ю. М. УМАНЦІВ, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії та конкурентної політики Київського національного торговельно-економічного університету.

Article details:

Received: 07 November 2019

Revised: 19 November 2019

Accepted: 20 November 2019

Рекомендоване цитування: Уманців Ю. М. Актуальне навчальне видання з теорії та практики бізнес-консалтингу. Рецензія на навчальний посібник О. С. Марченко «Бізнес-консалтинг». Харків: Право, 2019. *Економічна теорія та право*. 2019. №4 (39). С. 168–172. DOI: 10.31359/2411-5584-2019-39-4-168.

Suggested Citation: Umantsiv, Yu. M. (2019). Aktualne navchalne vydannia z teorii ta praktyky biznes-konsaltnhu. Retsenziia na navchalnyi posibnyk O. S. Marchenko "Biznes-konsaltnh". Kharkiv: Pravo, 2019 [The current educational publication on the theory and practice of business consulting. Review of the textbook by O. S. Marchenko "Business consulting". Kharkiv: Pravo, 2019]. *Ekonomichna teoriia ta pravo – Economic Theory and Law*, 4 (39), 168–172. DOI: 10.31359/2411-5584-2019-39-4-168.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ, ЯКІ ПОДАЮТЬСЯ ДО ЗБІРНИКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ПРАВО»

Для публікації статті необхідно подати до редакції:

– *електронний варіант статті*, надісланий на електронну адресу редколегії: econom_theory@ukr.net;

– *примірник статті*, роздрукований на принтері, вчитаний і підписаний усіма авторами з позначкою про дату її надходження до редакції;

– *довідку про автора(ів)*: прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада та місце роботи, науковий ступінь, вчене звання, контактна інформація (телефон, особистий e-mail автора, поштова адреса (з індексом) організації, де працює автор), код ORCID, розділ збірника, в якому доцільніше розмістити статтю;

– *рецензія* кандидата чи доктора наук відповідної спеціальності та *витяг з протоколу* засідання відповідної кафедри (відділу) про рекомендацію статті до друку, якщо автори не мають наукового ступеня;

– **фотографію автора (співавторів)** статті форматом 4×5,5 з розширенням *.jpg, якості 600×600 dpi;

– *ліцензійну згоду* автора (або співавторів) на розміщення статті в мережі Інтернет на сайті Наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (<http://library.nlu.edu.ua/>), сайтах журналу «Економічна теорія та право» (<http://econlaw.nlu.edu.ua>) та Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua).

Технічні вимоги до статті

Обсяг статті – 18–30 аркушів, включаючи рисунки, таблиці, графіки, список використаної літератури, розширену анотацію.

Текст статті має бути набраним у текстовому редакторі WORD for WINDOWS шрифтом Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см, береги: ліворуч – 3 см, праворуч – 1,5 см, угорі та внизу – 2 см. Орієнтація – книжкова.

При підготовці рукопису не слід користуватися для форматування тексту пробілами, табуляцією тощо; застосовувати колонтитули та автоматичний переніс слів. Таблиці повинні мати вертикальну орієнтацію і будуватися за допомогою майстра таблиць редактора Word, формули необхідно готувати в редакторі Microsoft Equation Editor 2.0. Не допускається використання сканованих або сфотографованих схем, рисунків, таблиць тощо.

Вимоги щодо оформлення статті:

– у лівому верхньому куті першої сторінки зазначається *шифр УДК*;